

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV YAPTIKLARI OKULLARDA ÜSTLENDİKLERİ SORUMLULUKLARIN İNCELENMESİ

Ar. Gör. Selda KAYAK

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü
skayak@yildiz.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Feza ORHAN

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü
forhan@yildiz.edu.tr

Özet: Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü iyi ve nitelikli bir eğitim nitelikli öğretmenlerle gerçekleşebilir. Üniversiteler, 1982 yılından sonra Öğretmen yetiştirme konusu ile doğrudan ilgilenmeye başlamışlardır. Okullarda ihtiyaç duyulan Bilişim Teknolojileri öğretmenliği açığı belli bir süre formatör öğretmen yetiştirilerek karşılanmaya çalışılmıştır. 1998 yılında açılan BÖTE (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği) bölümleri ile bu ihtiyaç giderilmeye başlamıştır. Bu bölüm mezunu öğretmenlerin okullarda yapacakları görevler MEB mevzuatında belirlenmiştir. Bu araştırmanın amacı bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda mevzuatta belirlenmiş görevlerin dışında üstlendikleri sorumluluk neler olduğunu ortaya çıkarmaktır. Tekil tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmaya farklı illerden 50 bilişim teknolojileri öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin okullarda üstlendikleri sorumluluklar öğretime yönelik ve teknik olmak üzere iki alt boyutta incelenmiş ve elde edilen bulgular sonucunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: BÖTE Bölümü, bilişim teknolojileri öğretmenliği, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görevleri

1. GİRİŞ

Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü iyi ve nitelikli bir eğitim nitelikli öğretmenlerle gerçekleşebilir. Bir öğretmenin istenilen niteliklere sahip olması da öğretmen yetiştirme ile belirlenir. Öğretmen yetiştirme, çok boyutlu ve kapsamlı bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, uygulama (staj) dönemi ve bu dönemdeki izleme-değerlendirme çalışmaları, hizmet içi eğitim gibi konular, tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içine girer.

Cumhuriyet döneminde 13 Mart 1924 tarih ve 439 sayılı “Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu”nun kabul edilmesiyle öğretmenlik, “Devletin genel hizmetlerinden eğitim ve öğretimi yerine getirmekle görevli bir meslek” haline getirilmiş; ilk, orta ve yüksek olmak üzere üç kademeye ayrılmıştır.

Üniversiteler, 1982 yılına kadar Öğretmen yetiştirme konusu ile doğrudan ilgilenmemiş olmalarına rağmen, genel liselere kültür dersleri öğretmenleri yetiştirmede önemli görevler yapmışlardır (Sözer, 1991). Yükseköğretim, 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile önemli sayısal ve yapısal gelişmeler göstermiştir. Böylece öğretmen yetiştiren kurumların tümü üniversiteler bünyesine alınmıştır (Sönmez, 2004).

Eğitim enstitüleri ve yüksek öğretmen okullarından sonra alan öğretmen yetiştirme üniversitelerde gerçekleşmeye başlamıştır. 20 Temmuz 1982 tarih ve 17760 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile öğretmen yetiştiren bütün kurumlar üniversitelere bağlanılmışlardır. 1982’de yapılan düzenlemeye göre ülkemizde ağırlıklı olarak alan öğretmenlerinin yetiştirildiği eğitim fakülteleri açılmaya başlamıştır.

1.1. Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması

Dünya Bankası ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında yapılan işbirliğinin bir uzantısı olarak 1991 yılında öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri de proje kapsamına alınmıştır. YÖK Başkanlığı, 1996 yılı başında MEB ile birlikte başlattığı çalışma ile öğretmen ihtiyaçları doğrultusunda eğitim fakültelerinde yeni düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenleme çalışması YÖK Genel Kurul toplantısında, Üniversitelerarası Kurul toplantısında ve Eğitim Fakülteleri Dekanları ile iki kez yapılan toplantılarda değerlendirilmiş ve son olarak YÖK Yürütme Kurulu'nun 28.11.1997 tarih ve 97.42.3081 kararı ile yürürlüğe girmiştir.

YÖK tarafından karar altına alınan ve yukarıda temel nedenleri ve sonuçları aktarılan eğitim fakültelerinde yapılan bu yeni düzenleme ile öncelikle 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997–1998 öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır. Yabancı uzmanlarla birlikte oluşturulan yeni yapılanma 1998 yılında uygulamaya geçmiştir (Kavcar, 2002).

Eğitim fakülteleri, kuruluş yılı olan 1982'den bugüne, nicelik ve nitelik bakımından da büyük gelişme göstermiştir. Bugün üniversitelerin örgün eğitim lisans programlarında okuyan 733.140 öğrencinin % 23'ü (171.794 öğrenci), 52 fakülte türünden biri olan eğitim fakültelerinde eğitim görmektedir. 4.513 öğretim elemanının görev yaptığı eğitim fakülteleri, 29 ayrı alanda öğretmen yetiştirmektedir. Öte yandan, sayıları 69'u bulan eğitim fakülteleri, 41.273 kontenjanı ile en çok öğrenci alan fakülteler arasında ilk sırada yer almaktadır (YÖK, 2007).

1.2. BÖTE Bölümlerinin Açılması

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin her alanda yaygın kullanımına paralel olarak, bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretimini ve eğitim amaçlı kullanımını gerçekleştirmek için yetişmiş insan gücü kaynağına gereksinim duyulmaya başlanmıştır. Türkiye'de bu insan gücü gereksinimini karşılamaya yönelik ilk olarak, hizmetiçi eğitim etkinlikleri ile bilgisayar formatör öğretmenlerinin yetiştirilmesi yoluna gidilmiş, daha sonra bilgisayar öğretmenliği bölümleri açılmaya başlanmıştır (Kabakçı ve Odabaşı, 2007).

YÖK (1998) tarafından eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasıyla, eğitim fakülteleri bünyesinde yeni bölümler kurulmuştur. Yeniden yapılanmayla kurulan eğitim fakültesi bölümlerinden biri, "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE)" bölümüdür. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümleri, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı altında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı olarak 1998 yılında kurularak kontenjanları 555 olarak belirlenmiştir İlk ve orta öğretime bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştiren bu bölüm, ilk mezunlarını 2001-2002 yılında vermiştir

Çalıştığı eğitim kurum ya da kuruluşunda; öğrencilere ya da yetişkinlere, bilgisayar ile ilgili eğitim veren kişi olarak tanımlanan bilgisayar öğretmenleri (İŞKUR, 2004), bilgisayar okur-yazarı bireylerin yetiştirilmesinde önemli rol ve sorumluluklara sahiptirler.

Öğretmen Yetiştiren Kurumların 1983–2006 yılları arasındaki Program Türleri ve Sayılarının Dağılımına göz atıldığında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği (BÖTE) programının yıllara göre sayıları aşağıda verilmiştir (YÖK, 2007):

<u>Program Türü</u>	<u>1983-84</u>	<u>1997-98</u>	<u>1998-99</u>	<u>2006-2007</u>
BÖTE	-	1	12	29

1.3. Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Yetiştirme Süreci ve Bilişim Teknolojileri Öğretmeninin Görevleri

Son yıllarda teknolojideki hızlı gelişim eğitim sistemini doğrudan ve birçok yönden etkilemiştir. Teknolojinin işlevsel olması, giderek yaygınlaşması ve yaşantımızda yerini alması eğitimde kullanılmasını da beraberinde getirmiştir. Bilgi-iletişim teknolojilerinin kullanımının aynı zamanda eğitim sürecinin kalitesini de artıracığı kabul edilmektedir (Memmedova, 2001).

Türkiye’de ilk ve ortaöğretimde bilgisayar kullanımı, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi 1980’lerin ilk yıllarına dayanmaktadır. 1987 yılına gelinceye kadar 402 okula (ilk, orta, lise ve mesleki-teknik liselerde) bilgisayar alınmış ve bu okullardaki öğretmenlere bilgisayar eğitimi altında programlama eğitimi verilmiştir (Aşkar ve Akkoyunlu, 2007).

1989–1990 ders yılında 750 öğretmen Bilgisayar Destekli Öğretim konusunda hizmetiçi eğitimden geçirilmiştir (Aşkar ve Akkoyunlu, 2007). 1990–91 ders yılında 5000 öğretmen ve 195 formatör üniversiteler ve Milli Eğitim Bakanlığının işbirliği ile düzenlenen hizmetiçi eğitim kurslarına katılmışlardır. 1992 yazında 172 formatör öğretmen, 1993 yazında da 350 formatör öğretmen hizmetiçi eğitim kursundan geçmişlerdir (Aşkar ve Akkoyunlu, 1994).

Bir yandan hizmet içi eğitimler devam ederken diğer taraftan 1998 yılında Eğitim Fakülte’leri bünyesinde “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) ” bölümleri açılmıştır. 1989–1990 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarıldığından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojisi Programı da 4 yıllık bir lisans eğitimini gerektirmektedir (Oyegm, 2007). Bu alandan 4 yıllık lisans eğitimi sonunda mezun olan öğrenciler, çoğunlukla Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet veya özel statülü okullarda görev almaktadırlar.

15 Mart 1993 yılı 2378 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan “Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarında Bilgisayar Laboratuvarlarının Düzenlenmesi Ve İşletilmesi İle Bilgisayar Ve Bilgisayar Koordinatör Öğretmenlerinin Görevleri Hakkında Yönerge”deki 14. Madde’ye göre (MEB, 1993);

Bilgisayar Öğretmenlerinin Görevleri:

a) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirlenen görevlerinin dışında bilgisayar koordinatör öğretmenleri ve zümre öğretmenleri ile uyum içerisinde çalışmak dersleri dersin amaçları doğrultusunda ve ders dağıtım programlarında belirlenen saatlerde bilgisayar dersliğinde işlemek,

b) Dersliğin bakım ve temizliğinden sorumlu olmak,

c) Derslikte çıkabilecek ve kendisinin çözemediği teknik problemleri bilgisayar koordinatör öğretmenine anında duyurmak,

ç) Zümre öğretmenler toplantısında alınan kararlara göre kendisine düşen görevleri yapmaktır.

Bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında yaşadıkları sorunlar, kalabalık sınıflarda öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma ve bilgisayar laboratuvarlarını öğretime hazır hale getirmekten, kurumsal uyum sağlamaya kadar çeşitlilik gösterebilmektedir (Kabakçı ve Odabaşı, 2007).

Yapılan bir araştırmaya göre, bilgisayar öğretmenlerinin mesleklerinin ilk yıllarında tükenme sürecine girdikleri, özellikle de kişisel başarısızlık algısı boyutunda ciddi bir sorun yaşadıkları belirlenmiştir (Deryakulu, 2005).

Verdikleri derslerin yanı sıra bilişim teknolojileri öğretmenlerine MEB tarafından belirlenmiş görevlerinin dışında, okullarda birçok görevler ve sorumluluklar verilmektedir. Bu ekstra görevler ve sorumluluklar öyle bir duruma gelmiştir ki, bilişim teknolojileri öğretmenleri bir bakıma teknik personel, web tasarımcısı, bilgisayara veri giren memur vb. görevleri yüklenerek üniversitede edindikleri birikimlerini çok daha sınırlı bir alanda kullanmalarına neden olmaktadır.

2. AMAÇ

Bu araştırmanın temel amacı; ilköğretim okullarında çalışan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin MEB mevzuatında belirlenen görev tanımları ile okullarda yaptıkları görevlerin karşılaştırılması ve okullarda edindikleri sorumlulukların çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

3. YÖNTEM

3.1. Yöntem

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin demografik özellikleri ve okulda gerçekleştirdikleri görev ve sorumlulukların belirlenmesiyle ilgili verilerin toplanması için tarama yöntemi uygulanmıştır. Öğretmenlerin demografik özellikleri ve okulda yerine getirdikleri görevlerin belirlenmesi için “Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Okullardaki Görevi” isimli anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinin yapılmasında Microsoft Excell ve SPSS paket programları kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modellerinden, tekil tarama modeline uygun olarak planlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Tekil tarama modelinde; ilgilenilen olay, grup gibi birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye çalışılır. Bu betimlenmede geçmiş ya da şimdiki zamanla sınırlı olabileceği gibi, zamanın bir fonksiyonu olarak gelişimsel de olabilir (Karasar, 2004).

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda; 2007–2008 öğretim yılında 23 devlet okulunda ve 10 özel okulda görev yapan toplam 50 bilişim teknolojileri öğretmeni bulunmaktadır.

Çalışma grubunu oluşturan bilişim teknolojileri öğretmenlerinden 34 (% 68)’ü erkek öğretmen, 19 (% 38)’u kadın öğretmenden oluşmaktadır. Aynı zamanda çalışma grubundan 31 (% 62) kişi devlet okulunda, 19 (%38) kişi özel okulda çalışmaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla, bilişim teknolojileri öğretmenlerine yönelik olarak geliştirilen “Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Okullardaki Görevi” anketi kullanılmıştır. Bu anket iki alt faktörden ve toplam on altı maddeden oluşmaktadır. Birinci alt faktör “Öğretime Yönelik Sorumluluklar” olarak adlandırılmıştır ve 5 maddeden oluşmaktadır. İkinci alt faktör ise “Teknik Sorumluluklar” olarak adlandırılmıştır ve 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçme aracı 3 uzman tarafından incelenmiş ve önerileri doğrultusunda son şekli verilmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyeti, çalıştığı okul türü gibi bilgileri de saptamak amacıyla anket içerisinde 2 soru yer almakta ve araştırma konusuna dâhil edilmektedir.

Maddelerin yanıtlandırılmasında üçlü Likert tipinde “Evet”, “Kısmen” ve “Hayır” seçeneklerinden oluşan bir derecelendirme ölçeği kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri 2007–2008 öğretim yılında yapılan ölçümler sonunda elde edilmiştir. Öğretmenlerin ölçekte yer alan maddelere yönelik yaptıkları işaretlemeler doğrultusunda, çalıştıkları okullarda yaptıkları görevlerin evet, hayır ve kısmen şeklinde yüzdeleri bulunmuştur. Bu yüzdelerden elde edilen sonuçlara göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda hangi görevleri ve sorumlulukları üstlendikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Öğretmenlerin üstlendikleri görevlerin cinsiyetlerine ve çalıştıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğini araştırabilmek için, ölçekte yer alan 14 maddeye yönelik verilen cevaplardan Hayır Seçeneği 1 puan üzerinden, Kısmen seçeneği 2 puan üzerinden ve Evet seçeneği 3 puan üzerinden hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan iki alt boyuttan alınabilecek minimum ve maksimum değerler şöyledir: Öğretime Yönelik sorumluluklar alt boyutu için minimum değer 5 (5x1), maksimum değer 15 (5x3)'tir. Teknik Sorumluluklar Alt boyutu için minimum değer 9 (9x1), maksimum değer 27 (9x3)'tür.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Öğretmenlerin Öğretime Yönelik Üstlendikleri Sorumluluklara Yönelik Görüşleri

Bilişim ve Teknoloji öğretmenlerinin, çalıştıkları okullarda kendi derslerinin dışında diğer öğretmenlerin derslerinde teknoloji kullanımını desteklemek amacıyla ne tür görev ve sorumluluklar yüklendikleri ile ilgili durumları Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1: Öğretime Yönelik Sorumlulukların Dağılım Yüzdesi

No	Sorular	Evet	Kısmen	Hayır
1	Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar destekli öğretim yazılımı geliştirmekte yardımcı oluyorum.	15 (%30)	22 (%44)	13 (%26)
2	Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine internetten araştırma yapma konusunda yardımcı oluyorum.	36 (%72)	14 (%28)	0 (%0)
3	Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayarda geliştirmek istedikleri çalışma yapıları, Powerpoint sunuları vb. hazırlamaları için yardımcı oluyorum.	31 (%62)	12 (%24)	7 (%14)
4	Zümre öğretmenler toplantılarının hepsine katılarak alınan kararlara göre kendime düşen görevleri yapmak.	31 (%62)	15 (%30)	4 (%8)
5	Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine hazırladıkları çeşitli ulusal ve uluslararası projelerde yardımcı oluyorum.	25 (%50)	16 (%32)	9 (%18)

Tablo 1'e göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin % 72'lik evet ve %28'lik kısmen cevaplarıyla okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine internetten araştırma yapma konusunda yardımcı oldukları ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, % 62'lik evet ve %24'lük kısmen cevapları okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayarda geliştirmek istedikleri çalışma yaprakları, Powerpoint sunuları vb. hazırlamaları için yardımcı olma görevini de çoğunluk itibari ile bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yaptığını belirtmektedir.

Öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine hazırladıkları çeşitli ulusal ve uluslararası projelerde yardımcı olmaları görevi yine MEB' in belirlediği görevler arasında olmamasına karşın %50'lik evet ve %32'lik kısmen cevapları ile genel olarak bu görevin de bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından yapıldığı söylenebilir.

%30'luk Evet ve %44'lük kısmen cevaplarının çoğunlukta olması bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar destekli öğretim yazılımı geliştirmede yüksek bir oranda yardımcı olduklarını göstermektedir.

Tablo 1 genel olarak bilişim teknolojileri öğretmenlerinin, branş öğretmenlerine teknolojinin kullanımı konusunda önemli bir destek verdikleri anlaşılmaktadır. Haftada en az 25 saat derse giren öğretmenlerin, ders yüklerinin yanında bu tür sorumluluklar alma durumunda kalmaları dikkat çekici bir noktadır.

4.2. Öğretmenlerin Teknik Desteğe İlişkin Üstlendikleri Sorumluluklara Yönelik Görüşleri

Bilişim ve Teknoloji öğretmenlerinin, çalıştıkları okullarda kendi derslerinin dışında okulda bulunan donanımının bakımı ve kullanımına yönelik üstlendikleri görev ve sorumluluklarla ilgili durumları Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2: Teknik Görevlerin ve Sorumlulukların Dağılım Yüzdeleri

No	Sorular	Evet	Kısmen	Hayır
6	Okuldaki öğrencilerin web sayfası geliştirme vb. çeşitli yarışmalara hazırlanmalarına yardımcı oluyorum.	24 (%48)	19 (%38)	7 (%14)
7	Okuldaki bilgisayar dersliklerinin kurulumu aşamasında sorumluluk bana aitti.	12 (%24)	13 (%26)	25 (%50)
8	Bilgisayar dersliklerinde, bilgisayarlarda çıkan donanımsal problemlerin çözümünde sorumlu kişi	28 (%56)	13 (%26)	9 (%18)

	benim.			
9	Bilgisayar dersliklerinde, bilgisayarlarda çıkan yazılımsal problemlerin çözümünde sorumlu kişi benim.	33 (%66)	12 (%24)	5 (%10)
10	Bilgisayar dersliklerinin dışındaki bilgisayarlarda arıza meydana gelirse bunlarla da ben ilgileniyorum.	26 (%52)	13 (%26)	11 (%22)
11	Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar dersliklerini kullanmalarında teknik yardımda bulunuyorum.	31 (%62)	16 (%32)	3 (%6)
12	Okulun web sayfasının geliştirilmesinden ben sorumluyum.	24 (%48)	10 (%20)	16 (%32)
13	E-okul projesi (öğrenci verilerini girilmesi, karnelerin çıkarılması, velilerle yazışmaların oluşturulması vb.) kapsamında tüm görevler bana aittir.	2 (%4)	17 (%34)	31 (%62)
14	Seviye belirleme sınavı vb. genel sınavlarda optik formların bilgisayara aktarılması görevi bana aittir.	2 (%4)	5 (%10)	43 (%86)

Tablo 2'ye göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin % 94'lük evet ve kısmen cevaplarıyla okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar dersliklerini kullanmalarında teknik yardımda buldukları ortaya çıkmıştır.

Bilişim teknolojileri öğretmenleri, bilgisayar dersliklerinde, bilgisayarlarda çıkan yazılımsal problemlerin çözümünde sorumlu kişinin kendi olduğunu %90'lık evet ve kısmen cevaplarıyla belirtmişlerdir.

Okuldaki öğrencilerin web sayfası geliştirme vb. çeşitli yarışmalara hazırlanmalarına yardımcı olma konusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin % 86'sı Evet ve Kısmen cevaplarını vermiştir.

Bilgisayar dersliklerinde, bilgisayarlarda çıkan donanımsal problemlerin çözümünde sorumlu kişinin kendisi olduğunu belirten öğretmenlerin oranı %82'dir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden %78'i bilgisayar dersliklerinin dışındaki bilgisayarlarda arıza meydana gelirse bunlarla da kendisinin ilgilendiğini belirtmiştir.

Okulun web sayfasının geliştirilmesinde sorumluluğun kendisinde olduğunu belirten öğretmenlerin yüzdesi 68'dir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden %50'si okuldaki bilgisayar dersliklerinin kurulumu aşamasında sorumluluğun kendisine ait olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 1'den de görüldüğü gibi, bilişim teknolojileri öğretmenleri okullarda dikkat çekici oranda teknik personelin üstleneceği görevleri üstlendiklerini belirtmektedirler.

Tablo 1 ve 2’de yer alan bulgular, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bir taraftan ortalama haftada 25 saat derse girip, bir taraftan branş öğretmenlerine teknolojiyi derslerinde kullanma konusunda destek vermek ve diğer taraftan da okulun teknik personeli gibi çalışma durumunda olduklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin, öğretime ve teknik desteğe yönelik üstlendikleri sorumluluklar arasında cinsiyetlerine ve çalıştıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili bulgular Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3: Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Cinsiyete ve Çalıştıkları Okul Türüne Göre Öğretime ve Teknik Sorumluluklara Yönelik Görevleri Üstlenme Ortalamaları, Standart Sapmaları “p” ve “t” Değeri Sonuçları

	Öğretime Yönelik Sorumluluk Üstlenme Ortalamaları	Standart Sapma	p	t	Teknik Desteğe Yönelik Sorumluluk Üstlenme Ortalamaları	Standart Sapma	p	t
Kadın Öğretmenler	11,43	1.74282	,010	1.574	18,00	3.20416	,610	1,030
Erkek Öğretmenler	12,41	2.58118		1.370	18,94	2.92265		,996
Devlet Okulunda Çalışan Öğretmenler	11,54	2.07908	,105	-2.533	18,87	2.80169	,507	,688
Özel Okulda Çalışan Öğretmenler	13,00	1.76383		-2.636	18,26	3.38037		,657

Tablo 3’de görüldüğü gibi, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin Öğretime Yönelik sorumluluk üstlenme ortalamaları arasında cinsiyet açısından istatistiksel olarak, düşük düzeyde de olsa, anlamlı bir fark gözükmemektedir ($p<.05$). Tablo incelendiğinde, öğretime yönelik sorumluluklar yükleniyoruz diyen erkek öğretmenlerin oranı kadın öğretmenlere nazaran biraz daha farklıdır. Bu bulgu, erkek öğretmenlerin diğer branş öğretmenlerine yönelik daha fazla yardımda bulduklarını göstermektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarında kendi derslerini yürütme ve kullandıkları bilgisayar dersliğini derse hazır hale getirme görevlerinin yanında oldukça yoğun bir biçimde hem diğer öğretmenlere teknolojiyi derslerinde kullanabilmeleri konusunda öğretimsel destek

vermekte hem de okulun donanımsal alt yapısı ile ilgili çıkan teknik sorunları çözmek konusunda görev üstlenmektedirler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda sınıf ve branş öğretmenlerine internette araştırma yapma konusunda yardımcı olup olmadıkları sorusuna hiç hayır cevabı çıkmaması MEB'in 2378 sayılı Tebliğler Dergisi'ndeki belirtilen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görevleri dışında konusu geçen görevin bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından yerine getirildiği ortaya çıkarılmıştır.

Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayarda geliştirmek istedikleri çalışma yapıları, Powerpoint sunuları vb. hazırlamaları için yardımcı olup olmadıkları sorusuna Evet ve kısmen cevabını veren öğretmenlerin yüzdesinin değerinin (%86) yüksek olması bu görevin de çoğunluk itibarı ile bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Çalıştıkları okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine hazırladıkları çeşitli ulusal ve uluslararası projelerde yardımcı olup olmadıklarını sorusuna öğretmenlerin çoğunun olumlu cevap vermesi sonucuyla, yine MEB' in belirlediği görevler arasında olmamasına karşın genel olarak bu görevin de bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar destekli öğretim yazılımı geliştirmede yardımcı olup olmadıklarının tespitinde öğretmenlerin %74'lük bir oranla evet ve kısmen cevaplarını vermeleri MEB' in ilgili yasasında belirtilmediği halde bilgisayar öğretmenlerinin çoğunluğunun bu konuda da diğer öğretmenlere yardımcı olduklarını göstermektedir.

Teknik işlerle ilgili olarak; bilişim teknolojileri öğretmenleri okullarında MEB' in resmi olarak gösterdiği görevler dâhilinde olmamasına rağmen okuldaki öğrencilerin web sayfası geliştirme vb. çeşitli yarışmalara hazırlanmalarına çoğunluk itibarıyla yardımcı olmaktadır.

Okuldaki bilgisayar dersliklerinin kurulumu aşamasında sorumluluğu üstüne alma görevi çoğunluk olarak yapılmamış olsa da bir kısım öğretmen resmi görevleri dâhilinde olmamasına rağmen kendileri gönüllü olarak bu görevi üstlendikleri ortaya çıkmıştır.

Bilgisayarlarda çıkabilecek donanımsal problemler tek başına bir uzmanlık alanıdır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çoğunluğunun bu soruya evet cevabını vermesi MEB' in belirlediği görevler dışında ne kadar ciddi görevler üstlendikleri konusunda önemli bir fikir vermektedir. Yazılımsal problemlerle de ilgilenmeleri bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okullarda gönüllü olarak yaptıkları görevlerin önemini çok net bir şekilde göstermektedir.

Bilgisayar dersliklerinin dışındaki bilgisayarlarda arıza meydana gelirse bunlarla da çoğunlukla bilişim teknolojileri öğretmenlerini ilgilendiği ortaya çıkmıştır. Bilgisayar dersliğinin dışındaki bilgisayar sayısı düşünüldüğünde ne kadar zor bir görev ve sorumluluk üstlenildiği anlaşılmaktadır.

Okuldaki sınıf ve branş öğretmenlerine bilgisayar dersliklerini kullanmalarında teknik yardımda bulunma görevinin de bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerin belirli bir kısmının okulun web sayfasının geliştirilmesinden sorumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlar şunu göstermektedir ki, MEB' in ilgili kanunda bilişim teknolojileri öğretmenleri için belirlediği görevlerin dışında genel manada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları okullarda birçok teknik görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

5.2. Öneriler

Bilişim Teknolojileri öğretmenleri esas olarak çalıştıkları okullarda öğrencilere bilgisayar okuryazarlığı becerilerini kazandırma ve diğer öğretmenlerin teknolojiyi derslerinde kullanmalarına destek verme sorumlulukları vardır. Bu durumun araştırmaya katılan okullarda gerçekleştiğini görülmesi sevindirici bir sonuçtur. Diğer taraftan öğretmenlerin oldukça yüksek bir oranda okullarda teknik personelin üstlenmesi gereken görevleri de üstlendiklerini belirtmeleri de dikkat çekicidir.

Bu bulgular ışığında aşağıda yer alan 2 temel öneri geliştirilmiştir:

1. Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarının MEB Öğretmen Yetiştirme ve eğitimi Genel Müdürlüğü birimi tarafından yeniden düzenlenmesi sağlanmalıdır.
2. Bilişim Teknolojileri öğretmenlerini yetiştiren Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümleri, öğretmenlerin üstlendikleri bu vb. sorumluluk ve görevleri göz önünde bulundurarak, 4 yıllık programlarında öğrencilerinin bu becerilerini de geliştirecek derslere ve çalışmalara yer vermeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B. (1994). **Use of Information Technologies in Schools and the Role of Principals**. The Eleventh International Conference on Technology and Education , London.

Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B. (2007). **Okullarda Bilişim Teknolojileri ve Öğretmen Yetiştirme Politikaları: Türkiye Deneyimine Tarihsel Bir Bakış**. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu 2/1, Bakü.

Deryakulu, D. (2005). **Bilgisayar öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi**. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5 (9). Ankara.

İŞKUR (Türkiye İş Kurumu). (2004). **Bilgisayar Öğretmeni**. URL: <http://www.iskur.gov.tr/Meslek/LoadMeslekDosya.aspx?DosyaKayitNo=388&IsMeslekDosya=1>, Erişim Tarihi: 04/02/2009

Kabakçı, I. ve Odabaşı H. F. (2007). **Bilgisayar Öğretmenlerinin İlk Çalışma Yıllarına Yönelik Mesleki Gelişim Etkinliği**. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu, Bakü, Azerbaycan.

Karasar, N. (2004). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti., Ankara.

Kavcar, C. (2002). **Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt: 35, sayı: 1-2, Ankara,

MEB (1993). **Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Örgün ve Yaygın Eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar ve bilgisayar koordinatör öğretmenlerin görevleri hakkında yönerge**. *Tebliğler Dergisi*, Sayı. 2378, Ankara.

Memmedova, A. (2001). **Bilgisayar Destekli Eğitimde rol alan formatör öğretmenlerin görevlerini gerçekleştirme düzeylerine ve BDE uygulamalarına ilişkin görüşleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Oyegm (2007). **Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü**, URL: http://oyegm.meb.gov.tr/ogr_yet/ogretmen_yetistirme_sistemi.htm

Sönmez, M. (2004). **Öğretmen Yetiştirme Eğitimde Reform** URL: 0.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/ere/sonmez.doc

Sözer, E. (1991). **Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

YÖK (1998). **Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden yapılandırılması raporu**. Yükseköğretim Kurulu Yayını, Ankara.

YÖK (2007). **Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitim Fakülteleri (1982–2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi)**. Yükseköğretim Kurulu Yayını, Ankara.